3) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Galmot Everling Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Ιουλίου 1984.

Ο γραμματέας
κ.α.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματέας

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

Y. Galmot

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ G. FEDERICO MANCINI ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 30 ΜΑΪΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει την έννοια «βασικός μισθός» που περιέχει το άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και το άρθρο 8, παράγραφος 2, των κανόνων σχετικά με την υγειονομική περίθαλψη των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το ζήτημα που τίθεται αφορά τον υπολογισμό της «ειδικής απόδοσης» των εξόδων λόγω ασθενείας που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις: στην ουσία πρόκειται για το αν, προκειμένου να καθοριστεί ο βασικός μισθός, πρέπει να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις του διορθωτικού συντελεστή επί των ποσών που απαριθμούνται στον πίνακα του άρθρου 66 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

Ευθύς εξαρχής πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 72, οι υπάλληλοι των Κοινοτήτων, η οικογένειά τους και τα συντηρούμενα απ' αυτούς πρόσωπα καλύπτονται κατά των κινδύνων ασθενείας μέχρι του 80 % των αναληφθέντων εξόδων και μέχρι του 100 % των εν λόγω εξόδων, εφόσον η ασθένεια είναι ιδιαίτερα σοβαρή. Πάντως, στην πράξη η επιστροφή διενεργείται έχοντας ως σημεία αναφοράς συγκεκριμένα ανώτατα όρια έτσι ώστε ορισμένες παροχές καταβάλλονται από το ταμείο υγείας σε ποσοστό κατώτερο του 80 % των πράγματι καταβληθέντων εξόδων. Για να αποφευχθεί η περίπτωση κατά την οποία το ποσό με το οποίο επιβαρύνεται ο υπάλληλος θίγει υπερβολικά το εισόδημά του, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης προέβλεψε τη δυνατότητα του τελευταίου να απολαμβάνει μία «ειδική απόδοση». Πράγματι, κατά την έννοια του

1 — Μετάφραση από τα ιταλικά.

άρθρου 72, παράγραφος 3, «αν τα μη επιστραφέντα έξοδα περιόδου 12 μηνών υπερβαίνουν το ήμισυ του βασικού μηνιαίου μισθού του υπαλλήλου ή της συντάξεως που καταβάλλεται, χορηγείται ειδική επιστροφή εξόδων από την αρμοδία για τους διορισμούς αρχή, αφού ληφθεί υπόψη η οικογενειακή κατάσταση του ενδιαφερομένου». Το άρθρο 8, παράγραφος 2, των σχετικών με την υγειονομική περίθαλψη κανόνων ορίζει: «... όταν το μη επιστραφέν μέρος των καταβληθέντων εξόδων υπερβαίνει ... το ήμισυ του μέσου όρου του βασικού μηνιαίου μισθού του ασφαλισμένου ... τότε του επιστρέφεται κατά 90 %, όταν πρόκειται για ασφαλισμένο χωρίς πρόσωπα που να καλύπτονται ασφαλιστικά από αυτόν· κατά 100 % στις λοιπές περιπτώσεις».

Στην υπό κρίση υπόθεση, ο Marinus C. Ooms, υπάλληλος της Επιτροπής, που υπηρετεί στην Ispra, άσκησε στις 27 Μαΐου 1982 προσφυγή για να λάβει την ειδική απόδοση την οποία ζήτησε να υπολογιστεί με την εφαρμογή επί του βασικού του μισθού του προβλεπόμενου για τους υπαλλήλους της Ispra διορθωτικού συντελεστή. Πάντως, με έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1982, το γραφείο εκκαθάρισης εξόδων αρνήθηκε να λάβει υπόψη τον εν λόγω συντελεστή, εφόσον οι διατάξεις σχετικά με την ειδική απόδοση αναφέρουν μόνο το βασικό μισθό βάσει του οποίου, κατά συνέπεια, εκκαθάρισε τα ιατρικά έξοδα (21 Ιουλίου 1982). Στο σημείο αυτό, διαπιστώνοντας ότι η μέθοδος υπολογισμού που εφαρμόστηκε στην περίπτωσή του είχε ως συνέπεια την απώλεια του ισόποσου των 450 γερμανικών μάρκων, ο Ooms υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης (21 Σεπτεμβρίου 1982).

Την 1η Δεκεμβρίου 1982, η επιτροπή διαχείρισης του κοινοτικού καθεστώτος υγειονομικής περίθαλψης, την οποία η Επιτροπή είχε καλέσει να διατυπώσει γνώμη επί του θέματος, ενέκρινε την απόφασης του γραφείου εκκαθάρισης εξόδων. Με βάση τη γνώμη αυτή, η Επιτροπή απέρριψε τη διοικητική ένσταση (9 Μαρτίου 1983). Στις 14 Ιουνίου 1983 ο Ooms άσκησε προσφυγή ζητώντας:

α) να ακυρωθεί η απόφαση που επικύρωσε η Επιτροπή, με την οποία το γραφείο εκκαθάρισης εξόδων της Ispra προέβη στην ειδική απόδοση των ιατρικών εξόδων, χωρίς να λάβει υπόψη το διορθωτικό συντελεστή,

β) να αναγνωριστεί ότι ο βασικός μισθός, στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 72 παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και το άρθρο 8, παράγραφος 2, των σχετικών με την υγειονομική ασφάλιση κανόνων, πρέπει να είναι αυτός που αναφέρεται στον πίνακα του άρθρου 66 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, αναπροσαρμοσμένος κατόπιν εφαρμογής του διορθωτικού συντελεστή του άρθρου 64 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και

γ) να αναγνωριστεί ότι η Επιτροπή πρέπει να προβεί σε διόρθωση του ποσού της επιστροφής και να καταβάλει στον υπάλληλο το οφειλόμενο ποσό με βάση το νέο υπολογισμό.

Προς στήριξη του αιτήματός του, ο προσφεύγων επικαλείται δύο λόγους: παράβαση των άρθρων 72, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και 8, παράγραφος 2, των σχετικών με την υγειονομική ασφάλιση κανόνων, καθώς και παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

2. Για το βασικό μισθό γίνεται λόγος στο άρθρο 62 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης με το οποίο αρχίζει ο τίτλος V, κεφάλαιο I, τμήμα 1, υπό την έννοια όμως ότι απαριθμεί απλώς ένα από τα τρία στοιχεία των αποδοχών (τα άλλα δύο είναι τα οικογενειακά επιδόματα και οι αποζημιώσεις). Στη συνέχεια, το άρθρο 66 περιλαμβάνει πίνακα με τους μηνιαίους μισθούς για κάθε βαθμό και κλιμάκιο.

Αντίθετα, ο διορθωτικός συντελεστής αναφέρεται στο άρθρο 64, παράγραφοι 1 και 2, και στο άρθρο 65, παράγραφος 2. Το άρθρο 64, παράγραφος 1, ορίζει ότι: «οι αποδοχές του υπαλλήλου που εκφράζονται σε βελγικά φράγκα ... προσαρμόζονται βάσει

ενός συντελεστού αναπροσαρμογής ανωτέρου, κατωτέρου ή ίσου προς το 100 %, ανάλογα με τις συνθήκες ζωής στους διαφόρους τόπους τοποθετήσεως», ενώ στο τέλος της δεύτερης παραγράφου προστίθεται ότι «ο συντελεστής αναπροσαρμογής που εφαρμόζεται στις αποδοχές των υπαλλήλων που απασχολούνται στις προσωρινές έδρες των κοινοτήτων είναι, την 1η Ιανουαρίου 1962, ίσος προς 100 %». Όσον αφορά το άρθρο 65, αυτό έχει ως αντικείμενο την κατ' έτος εξέταση των αποδοχών εκ μέρους του Συμβουλίου και το ενδεχόμενο αναπροσαρμογής τους. Στη δεύτερη παράγραφο ορίζεται ότι «σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής του κόστους ζωής, το Συμβούλιο αποφασίζει εντός προθεσμίας 2 μηνών κατ' ανώτατο όριο μέτρα για την προσαρμογή των συντελεστών αναπροσαρμογής και κατά περίπτωση για τα αναδρομικά τους αποτελέσματα».

Υπάρχει σαφής διαφορά μεταξύ της λειτουργίας που επιτελεί ο συντελεστής του άρθρου 64 και εκείνης που ο εν λόγω μηχανισμός εξυπηρετεί στο πλαίσιο του άρθρου 65. Με το άρθρο 64 επιδιώκεται η διασφάλιση υπέρ όλων των υπαλλήλων, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο είναι διορισμένοι, αποδοχών που να εκπροσωπούν την αυτή αγοραστική δύναμη. Με την προοπτική αυτή αντί οι εκφραζόμενες σε βελγικά φράγκα αποδοχές να μετατρέπονται στο νόμισμα της έδρας που δεν είναι το Βέλγιο ή το Λουξεμβούργο, εφαρμόζεται διορθωτικός συντελεστής που λαμβάνει υπόψη τις υφιστάμενες στις διάφορες έδρες συνθήκες ζωής. Ο σκοπός λοιπόν που επιτελεί είναι καθαρά εξισορροπητικός και αυτό ανεξάρτητα από τις οποιεσδήποτε διακυμάνσεις του μισθού· είναι επίσης γεγονός ότι οι αποδοχές των υπαλλήλων που υπηρετούν στις προσωρινές έδρες (που υποκαθιστούν το σημείο αναφοράς) ενδέχεται να μένουν όπως έχουν, ενώ οι διακυμάνσεις του κόστους ζωής στις άλλες χώρες επιφέρουν τροποποιήσεις των «γεωγραφικών» συντελεστών.

Αντίθετα, ενδεχόμενη προσφυγή στο συντελεστή του άρθρου 65 επηρεάζει προπάντων το δείκτη που έχει καθοριστεί για τις προσωρινές έδρες των οργάνων· πράγματι, σε παρόμοια περίπτωση ο συντελεστής εκπροσωπεί ένα από τα δύο μέσα τα οποία το Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει για να αναπροσαρμόσει τις αποδοχές όλων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Κοινότητας (το άλλο μέσο συνίσταται στην τροποποίηση των αριθμών που περιλαμβάνει ο πίνακας του άρθρου 66 και στην οποία προβαίνει κατ' έτος το Συμβούλιο από την 1η Ιανουαρίου 1977). Τη διάκριση μεταξύ του γεωγραφικού συντελεστή και του γενικού συντελεστή αναπροσαρμογής των αποδοχών αναγνώρισε και το Δικαστήριο με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 1978, στην υπόθεση Jacquemart (υπόθεση 114/77, Racc. 1978, σ. 1697), και με την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1981, στην υπόθεση Benassi (υπόθεση 194/80, Συλλογή 1981, σ. 2815).

Πάντως, σε αντίθεση με τις προαναφερθείσες υποθέσεις, στην παρούσα περίπτωση ο επίδικος συντελεστής είναι αυτός που περιέχει το άρθρο 64. Για να το αντιληφθεί κανείς αρκεί να λάβει υπόψη του ότι την εφαρμογή του ζητεί υπάλληλος που υπηρετεί στην Ispra, σε τόπο δηλαδή διάφορο από τις προσωρινές έδρες των Κοινοτήτων.

3. Στρέφομαι τώρα προς το ουσιώδες ζήτημα της υπόθεσης: στον όρο βασικός μισθός πρέπει να περιληφθεί ή όχι ο συντελεστής του άρθρου 64;

Αν ληφθεί υπόψη η λειτουργία που επιτελεί ο μηχανισμός αυτός — που συνίσταται όπως έχει δεχθεί το Δικαστήριο «στη διασφάλιση σε όλους τους υπαλλήλους αποδοχών που να έχουν την ίδια αγοραστική δύναμη, ανεξαρτήτως τόπου υπηρεσίας» (πρβλ. απόφαση στην υπόθεση Benassi, σκέψη 5) — δεν θεωρώ λογικό να αποδοθεί αυτοτελής σημασία στους αριθμούς που περιλαμβάνει ο πίνακας του άρθρου 66, ανεξάρτητα από την επίπτωση του γεωγρα-

φικού συντελεστή επί των αριθμών αυτών. Πράγματι, λαμβανόμενοι χωριστά από τον τελευταίο, οι εν λόγω αριθμοί αντανακλούν απλώς την αγοραστική δύναμη του βελγικού φράγκου στο Βέλγιο και στο Λουξεμβούργο. Με τη μεταβολή των αποδοχών που ίσχυε στο τέλος του 1976 (κανονισμός 3177 του Συμβουλίου, της 21. 12. 1976, GU L 359, σ. 1), ο συντελεστής του άρθρου 64 ενσωματώνεται στον πίνακα των βασικών μισθών. Επομένως, οι τελευταίοι συνδέονται προς το κόστος ζωής στους τόπους που έχουν ορισθεί ως προσωρινές έδρες των Κοινοτήτων. Για τις άλλες έδρες εξακολουθεί να εφαρμόζεται ο γεωγραφικός συντελεστής που είναι ανώτερος ή κατώτερος του 100, προκειμένου να αντισταθμίσει τις διαφορές στο κόστος ζωής.

Άρα, σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, είμαι της γνώμης ότι ο βασικός μισθός των υπαλλήλων που υπηρετούν εκτός Βελγίου και Λουξεμβούργο, κατά την έννοια του άρθρου 72, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και 8, παράγραφος 2, των κανόνων σχετικά με την υγειονομική περίθαλψη, καθορίζεται σε σχέση με τους αριθμούς του άρθρου 66, μετά από την τροποποίησή τους από την εφαρμογή του γεωγραφικού συντελεστή.

4. Την άποψη αυτή αντικρούει η υπεράσπιση της Επιτροπής, προβαίνοντας κυρίως σε μια κατά γράμμα ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων. Υποστηρίζει ότι το άρθρο 72 παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και το άρθρο 8, παράγραφος 2, των κανόνων ομιλούν αποκλειστικά για βασικό μισθό. Το ύψος του είναι ανεξάρτητο από τον συντελεστή του άρθρου 64, ο οποίος αντίθετα εφαρμόζεται στις «αποδοχές» του υπαλλήλου, δηλαδή στα ποσά του βασικού μισθού, των οικογενειακών επιδομάτων και αποζημιώσεων.

Εξάλλου, παρατηρώ ότι την εν λόγω ερμηνεία απέρριψε το Δικαστήριο με την απόφασή του στην υπόθεση Jacquemart που προανέφερα. Στην υπόθεση εκείνη επρόκειτο να προσδιοριστεί η έννοια του βασικού μισθού για τον υπολογισμό της *una tantum* αποζημίωσης κατά το άρθρο 12 του παραρτήματος VIII, έννοιας που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι παραπέμπει αποκλειστικά στα ποσά που περιλαμβάνει ο πίνακας του άρθρου 66. Αντίθετα, το Δικαστήριο είχε δεχθεί ότι «ο βασικός μισθός ... που αναφέρει το άρθρο 66 ... περιλαμβάνει τα ποσά που παρατίθενται στον ενσωματωμένο στην εν λόγω διάταξη πίνακα, τροποποιημένα κατά περίπτωση με το διορθωτικό συντελεστή, ο οποίος εφαρμόζεται για τις προσωρινές έδρες ...» (σκέψη 22).

Και στο επιχείρημα αυτό πρέπει να αντιταχθεί ότι ο συντελεστής για τον οποίο γινόταν λόγος στην υπόθεση Jacquemart δεν είναι εκείνος του άρθρου 64, αλλά του άρθρου 65, παράγραφος 1. Πράγματι, όπως έχω ήδη εξηγήσει, στις υποθέσεις Jacquemart και Benassi το Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε με το γεωγραφικό συντελεστή, επειδή οι δύο προσφεύγοντες υπηρετούσαν στις προσωρινές έδρες των Κοινοτήτων, στις οποίες το εν λόγω στοιχείο είναι ενσωματωμένο στο μισθό.

5. Περαιτέρω, η Επιτροπή αντιτάσσει ότι στον όρο «βασικός μισθός» είναι δυνατό να αποδοθούν διαφορετικές σημασίες στη δεύτερη από τις διατάξεις στις οποίες περιλαμβάνεται. Συγκεκριμένα, για να αποκλείσει την εφαρμογή του γεωγραφικού συντελεστή στην ειδική απόδοση, το καθού όργανο υποστηρίζει ότι το κοινοτικό καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης αποσκοπεί απλώς να καταβάλει έξοδα τα οποία πράγματι ανελήφθησαν· αντίθετα, η διασφάλιση της ίσης αγοραστικής δύναμης των αποδοχών δεν εμπίπτει στους σκοπούς του.

Κατ' εμέ, για ένα σύστημα τουλάχιστον όπως των Κοινοτήτων, το εν λόγω επι-

χείρημα δεν ευσταθεί. Το αποδεικνύει ακριβώς η καθιέρωση της ειδικής απόδοσης που αφορά σαφώς την προστασία του εισοδήματος: Συγκεκριμένα, προορίζεται να αποτρέπει σε περίπτωση ιατρικών εξόδων οι αποδοχές του υπαλλήλου να υφίστανται πραγματική μείωση. Αυτός είναι και ο λόγος που επιβάλλει την υιοθέτηση ερμηνείας του βασικού μισθού που να μην είναι εικονική και που συνεπώς συνδέεται με το κόστος ζωής στον τόπο υπηρεσίας (άλλωστε, η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το τμήμα των ιατρικών εξόδων με τα οποία επιβαρύνεται ο ασφαλισμένος θίγει περισσότερο τις αποδοχές των υπαλλήλων που υπηρετούν σε κράτη μέλη, ο συντελεστής των οποίων είναι κατώτερος από εκείνο που ισχύει στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο: βλ. υπόμνημα αντίκρουσης, σ. 12). Το λόγο αυτό ενισχύει η αρχή της συστηματικής συνοχής που επιβάλλει σε μια χρησιμοποιούμενη σε περισσότερες διατάξεις της αυτής πηγής έκφραση να αποδίδεται η ίδια ερμηνεία.

6. Για τους λόγους που ανέπτυξα μέχρις εδώ, προτείνω στο Δικαστήριο να κάνει δεκτό το αίτημα του Marinus C. Ooms που περιλαμβάνεται στην κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προσφυγή του την οποία άσκησε στις 14 Ιουνίου 1983, δηλαδή:

α) να αναγνωρίσει ότι ο προσφεύγων δικαιούται να λάβει από το καθού όργανο την ειδική απόδοση δυνάμει του άρθρου 72, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του άρθρου 8, παράγραφος 2, των σχετικών με την υγειονομική ασφάλιση των υπαλλήλων, κανόνων, υπολογιζόμενη με βάση το βασικό μισθό, τροποποιημένο από την εφαρμογή του γεωγραφικού διορθωτικού συντελεστή και

β) να καταδικάσει το καθού όργονο στην καταβολή της οφειλόμενης μέθοδο σύμφωνα με την ανωτέρω μέθοδο υπολογισμού.

Τα έξοδα της δίκης πρέπει να βαρύνουν την Επιτροπή, η οποία ηττήθη.